

Тобто, ми можемо спостерігати незахищеність ембріону чи плоду на законодавчому рівні європейських країн, що у свою чергу призводить до уникнення кримінального покарання винуватих осіб.

Але разом з тим, мотивуючи свої рішення, Суд підходить до питання гуманно та з рекомендаційним характером. Судом зазначено, що вірогідна можливість і здатність плоду людини стати людиною зобов'язують захищати його з точки зору моральності, але застосовувати до нього ст. 2 Конвенції не вимагається. У даному рішенні Суд підкреслив, що немає можливості вирішувати питання моменту виникнення життя, визнання ненародженої дитини людиною *абстрактно* у значенні статті 2 Конвенції, до того ж Суд переконаний, що поки національною системою охорони здоров'я країн-учасниць та внутрішнім законодавством не буде підтримано і захищено статус ембріона чи плода, Суд не матиме законних та юридично обґрунтованих підстав для застосування положень статті 2 Конвенції.

Нині позитивний конвенційний обов'язок держав-учасниць у системі охорони здоров'я полягає у застосуванні зусиль, необхідних задля захисту життя особи та у проведенні розслідувань щодо з'ясування причин смерті. Аналіз рішення «Во проти Франції» дає можливість дійти до висновку, що Судом запропоновано вирішувати питання, пов'язані із професійним недбальством лікарів, у результаті якого ненароджена дитина помирає, шляхом визнання такого недбальства у порядку адміністративного судочинства, допоки національним законодавством не буде закріплено юридичний статус ембріону, плоду, а відтак і законодавчо визначено момент початку життя [5].

У справі *Bruggemann and Scheuten v. FRG* розглянутий ще один аспект застосування статті 2 Конвенції. Європейська комісія з прав людини зазначила, що захист права ненародженої дитини в сенсі статті 2 Конвенції шляхом заборони абортів порушує ст. 8 Конвенції, оскільки є втручанням в особисте життя жінки [6, с.121]. Поряд з цим Комісія прийшла до висновку, що заявницею не було порушено національне законодавство Німеччини.

Підсумовуючи вищезазначене, ми можемо дійти до висновку, що необхідно законодавчо визначити, з якого моменту держава здійснює охорону права на життя ненародженої дитини.

Список використаних джерел

1. Мірошниченко О.А. Закріплення права людини на життя в міжнародних документах // Пробл. законності: Респ. міжвідом. наук. зб. / Відп. ред. В.Я. Тацій. – Харків: Нац. юрид. акад. України, 2003. – Вип. 59. – С. 200 – 204;
2. Конвенція про права дитини від 20 листопада 1989 р., ООН; Конвенція, Міжнародний документ //Зібрання чинних міжнародних договорів України. - 1990. - № 1. - С. 205;
3. R. H. v. Norway. Application № 17004/90 (1992). European Court of Human Rights. vol. 73, (155), p.168, § 1;
4. Національні та міжнародні механізми захисту прав людини : тези доп. Всеукр. круглого столу (м. Харків, 20 квіт.2016 р.) / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. –Харків, 2016. – 216 с.;
5. CASE OF VO v. FRANCE. Application no. 53924/00 (2004). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-61887>;
6. Rosemarie BRÜGGEMANN and Adelheid SCHEUTEN v. FEDERAL REPUBLIC OF GERMANY. Application № 6959/75 (1976). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://hudoc.echr.coe.int/eng#{"itemid":\["001-74824"\]}](http://hudoc.echr.coe.int/eng#{).

УДК 342.7-053.2 (477)

Забезпечення права на освіту дітей, що перебувають на тимчасово окупованій території України

Ensuring the right to education of children who are on the temporarily occupied territory of Ukraine

Гориславська А.С.

(студентка, Київський національний університет імені Тараса Шевченка)

Останніми роками український народ переживає докорінні зміни в державі, що зумовлені окупацією українських територій російськими військами, збройною агресією, яка перетворилась в повномасштабний військовий конфлікт з Російською Федерацією. Внаслідок цього, права людини, зокрема їх реалізація стають більш обмеженими.

На сьогоднішній день тимчасово окупованою територією України вважається Автономна Республіка Крим, відповідно до Закону України "Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України" від 15.04.2014 р.; [1]

Даний військовий конфлікт значно вплинув на найменш захищені категорії населення. До цих категорій однозначно входять діти. Які, по суті, не мають можливості самостійно вплинути на повноцінну реалізацію своїх законних прав і вимушені ставати свідками постійних змін у державі, а ще гірше, зазнавати впливу з боку держави-окупанта.

Однією з проблем, яка постала перед дітьми окупованих територій – це реалізація права на освіту. Сьогодні освіта відіграє дуже важливу роль в житті кожної людини, виступаючи гарантом розвитку високоінтелектуального суспільства. Дане право гарантується Конституцією України (ст. 53), а також Конвенцією про Права дитини (ст.28), ратифікованою Україною. [2] Але чи існує чіткий механізм, завдяки якому зазначена група дітей може реалізувати своє право на освіту?

Відповідно до Закону України "Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України" **ч.12 ст. 7** : Громадяни України, які проживають на тимчасово окупованій території, мають право на здобуття або продовження здобуття певного освітнього рівня на території інших регіонів України за рахунок коштів державного бюджету з наданням місць у гуртожитках на час навчання. [1]

Також варто врахувати роз'яснення, яке надає Міністерство освіти і науки України "Щодо організації навчання у загальноосвітніх навчальних закладах осіб, що проживають на тимчасово окупованій території в Автономній Республіці Крим, місті Севастополі та у місцях проведення антитерористичної операції в Донецькій і Луганській областях" від 14 жовтня 2014 р. В ньому зазначається, що учні 11 класу матимуть можливість отримати документи, що підтверджують відповідний освітній рівень, зможуть продовжувати навчання на вільних частинах території України, враховуючи відповідні пільги, які надаватимуться державою. Щодо учнів молодших класів, Міністерство освіти і науки України, посилаючись на норми Положення про екстернат у загальноосвітніх навчальних закладах, повідомляють, що існує можливість учнів вищезазначених територій пройти річне оцінювання за відповідний клас відповідно до програми початкової, базової і повної загальної середньої освіти. [3]

Для отримання українських документів про середню освіту та всіх документів, необхідних для вступу до ВНЗ, випускнику з окупованих територій необхідно декілька разів перетинати лінію зіткнення. Наприклад, для того, аби отримати усі необхідні для вступу документи та здати іспити випускник 11 класу, який проживає на окупованій території та не матиме змоги зупинитись на вільній території України, буде вимушений як мінімум 5 разів перетинати лінію військового протистояння. А зважаючи на відсутність транспортного сполучення між окупованими та контрольованими Україною територіями, низький рівень доходів населення у наступному році кількість випускників з окупованих територій може значно зменшитися. Відсутність належних умов для вступу на вільній території України вимушує навіть патріотично налаштованих громадян залишатись на попередніх місцях проживання. Я вважаю, що стосовно цього питання повинна впроваджуватися спрощена система отримання українських документів про освіту, яка б включала, наприклад, один комплексний держаний іспит замість декількох.

Окремо слід зупинитися на аналізі прийнятих Міністерством освіти і науки України Умов вступу до вищих навчальних закладів України у 2017 році, затверджених наказом

Міністерства освіти і науки України 13.10.2016 р. № 1236. Зокрема, цими Умовами прийому передбачено спеціальні права щодо участі у конкурсному відборі при вступі для здобуття вищої освіти для громадян України, місцем проживання яких є територія проведення антитерористичної операції (на період її проведення) або переселилися з неї після 1 січня 2017 року, а також для громадян України, які проживають на тимчасово окупованій території або переселилися з неї після 1 січня 2017 року. Тобто такі категорії громадян матимуть право на пільговий вступ до вищих навчальних закладів. Я вважаю, що мова йде не про порушення принципу рівності громадян, а про виконання державою своєї функції по забезпеченню реалізації прав дитини на отримання вищої освіти. Тим більше, що надання таких спеціальних прав є тимчасовим заходом. [4]

При цьому, необхідно враховувати цілеспрямовану політику Російської Федерації. У минулому році російська влада заявила, що мешканцям Криму будуть створені пільгові місця у ВНЗ Росії. Наприклад, у 2015 році до російських ВНЗ вступило понад 1350 кримських абітурієнтів. При тому, що на ЗНО в Україні зареєструвались лише 290 учнів із Криму (тобто, 2,3% від усіх кримських випускників).

Варто врахувати, що з кожним навчальним роком через анти-українські погляди, що насаджуються на окупованих територіях, кількість випускників може зменшуватись. В цьому випадку необхідно застосовувати усі можливості задля доступу населення на даних територіях до достовірної інформації, а не тієї, яка вигідна державі-окупанту.

Найбільш важливим, на мою думку, є створення в Україні практичних можливостей для переїзду дітей на вільні території України, що має відбуватись через створення умов доступу до навчальних закладів, запровадження дієвого механізму легітимації знань отриманих у середніх навчальних закладах окупованої території.

Деякі навчальні заклади вирішують проблему реалізації освіти шляхом переїзду з окупованих територій. Міністр освіти Сергій Квіт неодноразово зазначав, що і в подальшому міністерство підтримуватиме такі переміщення та намагатиметься зробити умови прийому більш дружніми для тих абітурієнтів, які будуть вступати до українських вишів з окупованих, непідконтрольних українській владі територій. У поточному році до столиці переміститься ще один ВНЗ, який поповнить уже існуючий список. Це Таврійський національний університет ім. Вернадського, в якому 13 вересня 2014-го, через півроку після анексії Криму Росією, окупаційна влада почала вносити вагомі зміни, ліквідувавши факультет української філології.

Багато закладів і сьогодні бажають змінити адресу, щоб вільно функціонувати на вільних частинах території України. Однак нині МОН не має можливості забезпечити переїзд усіх вищих навчальних закладів. Для цього не вистачає вільних приміщень, які б змогли прийняти університети з окупованих територій.

В даному випадку, державна влада повинна докласти зусиль, задля будівництва нових приміщень, реконструкцію старих будівель, аби навчальні заклади з окупованих територій хоча б частково могли функціонувати на вільних територіях.

Отже, я вважаю, що станом на сьогоднішній день, українська влада намагається сприяти реалізації права дітей на освіту. Але через наявність більш глобальних проблем, це питання відходить на другий план. Саме з цим необхідно боротися, адже освітня сфера повинна стати сьогодні стратегічно важливим фактором та запорукою розвитку держави, а в Україні є всі можливості та значний потенціал, аби надати достатній рівень освіти усім дітям незважаючи на територію їх проживання. Варто зазначити, що проблема встановлення чіткого державного механізму захисту прав дитини в Україні потребує більш широкого і ґрунтового аналізу, а діяльність окремих державних органів і служб у справах дітей та спеціальних установ для дітей – всебічної наукової підтримки, науково обґрунтованої та чіткої системи оцінки їх діяльності, а також відповідного методичного забезпечення.

Список використаних джерел

1. Закон України *"Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України"* від 15.04.2014 р. № 1207-VII

2. Конвенція про права дитини від 20.11.1989 р.
3. Роз'яснення Міністерства освіти і науки України " Щодо організації навчання у загальноосвітніх навчальних закладах осіб, що проживають на тимчасово окупованій території в Автономній Республіці Крим, місті Севастополі та у місцях проведення антитерористичної операції в Донецькій і Луганській областях" від 14 жовтня 2014 р. № 1/9-535
4. Наказ Міністерства освіти і науки України від 13.10.2016 № 1236 " Умови прийому на навчання до вищих навчальних закладів України в 2017 році"

УДК: 347.637

**Теоретико-методологічний зміст функцій держави у сфері захисту прав
дитини
Грицай Т.**

аспірантка Інституту законодавчих передбачень і правової експертизи

Необхідність новітнього глибокого переосмислення функцій держави актуалізується не лише у зв'язку із започаткованою в Україні конституційною реформою, що має слугувати практичному втіленню найбільш істотних науково-теоретичних розробок при оптимізації функціональної складової Української держави, але й спричиняється новими викликами та загрозами українській державності, що виникли, у новітню добу, спричинені неможливістю повсюдного здійснення державою її іманентних функцій в інтересах забезпечення й захисту прав людини, життєвих інтересів суспільства тощо. Це зумовлює істотні практичні підстави для необхідності поглиблення науково-теоретичного пошуку задля віднайдення оптимальних розв'язків тих фундаментальних проблем онтології функцій держави та їх правового закріплення, що виникли в контексті тих унікальних, раніше не відомих державотворенню в Україні проблем і викликів, що загрожують самому існуванню держави та її підвалин, можуть руйнувати систему гарантій прав людини і прав дитини.

Як підсумок, можна на основі проведеного аналізу наукових розробок, присвячених фундаментальним теоретичним питанням онтології, гносеології та аксіології функцій держави констатувати, що основними елементами вчення про функції держави натеper є питання визначення основних рис (властивостей) функцій держави; виявлення співвідношення між соціальною сутністю (призначенням) держави, закріпленою у статті 3 Конституції України, яка визначає права і свободи людини і громадянина у якості найважливішого фактору визначення змісту і спрямованості діяльності держави; дослідження механізму реалізації функцій держави (зокрема, форм і методів реалізації згаданих функцій – гарантій реалізації прав дитини, інституційного забезпечення здійснення права на освіту, на користування досягненнями культури, на інформаційну безпеку, на рівність стартових можливостей та самореалізації); виокремлення особливостей правового закріплення функцій держави, співвідношення функцій держави з правом, вираження у функціях держави та практиці їх реалізації прав і свобод людини, прав і свобод дитини, тощо.

З огляду на це, функціями держави, скерованими на захист прав дитини, пропонуємо вважати об'єктивно зумовлений та похідний від функцій політичної системи суспільства комплекс (систему) взаємообумовлених і взаємопов'язаних, а також урегульованих правом напрямів та видів діяльності держави у цій сфері суспільних відносин в усій різноманітності її (діяльності) проявів.

Функції держави відображають тип, форму, сутність і соціальне призначення (цілі і зміст діяльності) держави, мають цілеспрямований характер, відзначаються обов'язковим правовим опосередкуванням (регламентуються та упорядковуються за допомогою правових регуляторів) та реалізуються державою через особливий механізм, за допомогою притаманних їм форм і методів.